Ára 30 fillér.

Cs. és kir. tábori posta 618. II. évfolyam. 13. szám. 1917. julius 1.

Ludvigbaka

Kiadja a 65.-gyalog ezred
Megjelenik minden hó 1-én és 15-én

A cs. és k. 65. gy. ezr.
tábori ujsága.

A befolyt teljes összeg az ezred
özvegy és árva alapját gyarapitja.

AZ OROSZOK.

Irta: v. **Möller Károly** alezredes, ezredparancsnok.

Az ántánt még 1916. végén is Oroszországba vetette minden reményét, Romániában ért balsikerei ellenére is. Hiszen 1917-ben az ántánt-hatalmakkal egyidejűleg a hires gőzhengernek ujból működésbe kellett volna lépnie.

De 1917. tavaszán közbejött az orosz forradalom. Állitólag Anglia rendezte, mert a cár békét akart kötni. Nem tudjuk mennyire fedi ez a valóságot. Oroszország természetesen nem kötött békét, azonban a gőzhenger sem lépett fel a kellő időben. Lehet, hogg még egyszer megindul és előrehalad néhány méternyire, hogy azután megrekedjen a vértengerben, de az összes arcvonalokon egyidejű, friss erőkkel és kellően előkészitett anyaggal megindítandó offenziváról többé szó nem lehet. Ki merné tagadni, hogy ez a központi hatalmak győzelmét jelenti, még pedig nagy és elhatározó győzelmét. Még a legmegrögzöttebb kávéházi szkeptikus sem tagadhatja ezt, ha csak az a csepp esze még nem hagyta el végkép.

Oroszország forradalmat csinált, mikor támadnia kellett volna és nem fog addig támadni, amig forradalmat csinál. Igen! De forradalmat csinál-e még mindig? Van miniszteriuma, dumája, munkás és katonatanácsa és még sok hasonló tanácsa a vidékeken és ép azért áll tanácstalanul, mert nagyon sok a tanácsosa. Minden tanácsos ugyanis mást akar. Sokszor a legkalandosabb vállalkozásra törekszik, mint például a kronstadti munkás és katona tanács. Nagyon közelfekvő tehát az a gondolat, hogy a miniszteriumon kivül nincs Oroszország, hanem csak féktelen államok sorozata, amelyek egyelőre csupa megszokásból még Oroszországhoz tartoznak és az ország egységének talán a fronton levő hadsereg az egyedüli kifejezője.

A forradalom különös szeretettel karolta fel a hadsereget. Hiszen a cár eltávolitásának ez volt a legnagyobb akadálya és ezért kellett ezt szeretettel megnyerni és megvesztegetni. És meg is vesztegették. Annyi „szabadságot" adtak neki, hogy operett-témául fog egykoron szolgálni ez a sok mindenféle szabadság. Kétségkivül nagy szolgálatot tettek ezzel az operett műfajnak, egyébként azonban a véderőt lealacsonyitották fegyveres emberek laza hordájává. *Ilyen hadsereggel nem lehet nagy offensivát végrehajtani.* A forradalom szabadon választhatott a cár és egy tehetetlen hadsereg között. Az utóbbit választotta, tartsa meg magának! Nem sokat fognak már ezen változtatni a londoni befolyásra hirtelen imperialistává vedlett Kerenszkinek vándor prédikációi. A bomlás csirája már benne van a hadsereg vérében csak a béke fogja ezt kiirthatni. A béke, melyre ennek a sok megpróbáltatáson átment hadseregnek nagyobb és sürgősebb szüksége van, mint bárki másnak. Hiszen még morzsányit sem lelkesedik az orosz katona Konstantinápolyért, Szerbiáért és más egyebekért. Komoly körökben mesélik, hogy április vagy májusban egy orosz divizió parancsot kapott a támadásra. Erre ez a hadosztály a saját parancsnokát egy kézigránáttal egyszerűen szolgálaton kivüli viszonyba helyezte, elbocsátotta a brigadérosokat és az ezredparancsnokokat és egy törzskapitányt nevezett ki divizionáriusnak.

Ez mindenesetre meglepő előléptetés. Más helyen egy ezrednek a tanácsa a divizió támadási parancsát kurta „nem támadunk" válasszal intézte el. Sok ilyen eset fordult még elő, amiről mi nem is tudunk és ezek jellemzők a helyzetre.

Elhamarkodott volna azonban

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA

az a megállapitás, hogy nem lehet többé szó orosz offenzivárol. A régi cári orosz hadseregben még mindig van néhány megbizható orosz divizió és egy engedelmes tüzérséggel ezek a csapatok tudnak és fognak még valahol támadni. Ha sikerül a vállalkozásuk, akkor kevésbbé értékes csapatrészeket is magukkal ragadnak s akkor ujra sulyos harcok kezdődnek. Dehát kezünkben van az ellenszer is. A támadó jó orosz divizióknak nem szabad győzniök! El kell őket verni és akkor hirtelen összeomlik az egész orosz offenziva. Kell hogy minden bakának ez legyen a meggyőződése, ki kell tartania, legyen bátor és akkor játszva fog győzni. Megértettétek Ludwig bakák? Ismét oroszlánok módjára fogtok küzdeni, mint már sokszor küzdöttetek, ha arra kerül a sor, mert tudjátok, hogy a ti hű és erős magyar kezetek munkájától sok függ. Nagyon sok: a béke tudniillik, amely egy esetleges orosz offenziva összeomlása esetén hétmérföldes csizmákkal jönne közelebb. És hogy ti győzni fogtok arra biztositék az ő fegyelmezetlenségük, tanácstalanságuk — dacára sok tanácsosuknak — és az a helytelen felfogás, amely alatt ők szabadságot értenek.

Az új orosz felfogás szerinti „szabad hadsereg" nem érhet el eredményt az erősen megszervezett és valóban szabad magyar hadsereggel szemben.

Miechowice-mále.

1914. december 17—18.

Harminc hónap kemény küzdelme és véres viaskodása avult és szaggatott, hézagos feljegyzések közé szoritotta ezredünknek egyik legfényesebb fegyvertényét: a miechowicei diadalt. Harminc hónap hirtelen változó eseményei feledést boritottak erre a dicső dátumra, amely ma csak néhány ember emlékezetében él. Az első sulyos hónapok döntő jelentőségűnek vélt eseményei egyszerű, muló epizódokká vedlettek a nemzetek gigászi hadakozásában. De ezek az epizódok ragyogó megnyilvánulásai az igazi vitézségnek és önfeláldozásnak s mint ilyenek feledhetetlen emlékei lesznek a tulerejű ellenféllel szemben fényes sikereket kivivó ezredünk történetében.

A limanovai hatalmas diadal szédületes perspektivát nyitott győzelmes seregeink előtt. Az első percekben azt hitték, hogy a későbbi gorlicei áttörés döntő fordulatot jelentő ténye Limanowa névhez fog fűződni. A remények és vágyak nem váltak valóra. Az osztrák magyar hadsereg igazi sikerei csak a jövő év májusában teremtek meg. De a limanowai győzelem lelkes érzetet érlelt embereinkben s lehetőséget nyitott a támadó szellem érvényesülésének, mert az oroszok megkezdték a visszavonulást támadáshoz fogott haderőink elől. Ily módon került ezredünk is a Visztula mellől a Dunajecz

TÁRCA.

A drága asszony.

Irta: *Munk Arthur dr.*

— Megjött a zászlós ur a szabadságról — ujságolta a főhadnagynak Miska, a legénye.

— Láttad már?

— Igen. Itt beszélget a hadnagy urral . . . Tetszik látni főhadnagy ur, mindig mondtam, hogy jobb volna később menni a szabadságra. Tetszik látni: most jöttünk volna vissza. És igy meg már egy hónapja, hogy itt vagyunk és már el is felejtettük, hogy szabadságon voltunk.

— Ne pofázz! Mondd meg a zászlós urnak, hogy siessen.

Alig hogy e szavak elhangzottak, hirtelen felpattant a földalatti rókalyuk gyenge tákolmányu betámasztott ajtaja és egy piros-pozsgás képü fiatal huszonkét éves fiu rontott be:

— Főhadnagy urnak alássan jelentem berukkoltam a századhoz.

— Szervusz. No hogy mulattál?

— Jól. Nagyszerüen, csak nagyon rövid volt a szabadság. Ugy elröpült ez a három hét, hogy észre se vettem.

— Pesten is voltál?

— Két hetet töltöttem Pesten. Életem legszebb két hetét.

— No ennek igazán örülök. Hát jól mulattál?

— Jól. Van valami postám?

— Igen. Egy leveled van.

A zászlós mohón kapott a lilaboritéku illatos levélke után és idegesen tépte fel:

— Óh a drága angyal. Már is ir . Milyen bájos.

— Mi az? Csak nem valami kis lány irta.

— Nem. Asszony. A világ legszebb, legtökéletesebb asszonya . . .

— Fiu! Te ugy szavalsz, mint egy szerelmes szinész. Akár csak Romeo .

— Még annál is jobban. Mi volt Romeo szerelme az én szerelmemhez képest? Kismiska!

— Ne mondd . . Kezd érdekelni a dolog . . No meséld el.

— Hát mint diszkrét fiuhoz illik, a név megnevezése nélkül elmondhatom — mondta a zászlós átszellemült arccal. Pesten ismertem meg a drága asszonyt, a kávéházban. Kokettáltunk, aztán másnap a telefonfülkénél megszólitottam. Megismerkedtünk. Azontul két hétig naponta együtt voltunk. Tudod kedves főhadnagy ur ő az első tisztességes uriasszony ismerősöm, de mondhatom, hogy soha, de soha nem nősölök meg. Engem várhatnak otthon a lányok. Mit érnek a lányok? Semmit. De ez az asszony! Az életemet is odaadnám érte minden pillanatban. Két hétig voltunk együtt. Együtt is laktunk. Egy pillanatra se mozdultam el mellőle. Szinházakba jártunk, orfeumba, meg a cirkuszba. Mindenütt mint férj és feleség szerepeltünk. Jelzem, a férje a harctéren van.

— Hány éves az asszony?

— Huszonhét.

— Tehát öt évvel idősebb mint te?

felé, hogy sikeresnek igérkező előnyomulással a limanowai diadal teljessé tételében és a győzelem kiaknázásában részt vegyen. 1914. december 12-én kelt utra az ezred és négy-öt napi üldöző menetelés után érkezett a Bochniától északkeletre fekvő tipikus galiciai falu: Miechowicemale közelébe, amely négy kilométernyire feküdt a Dunajecz töltésétől.

Lehetetlennél-lehetetlenebb idő járta. Egyik napon fagy, másikon hideg, ólmos eső. Egy ilyen ködös, esős délután érkeztek meg embereink a faluhoz, ahol egy mesterséges keskeny csatorna előtt első tüzállást foglaltak.

Olyan jelentések is érkeztek, hogy a falu már teljesen megtisztult az oroszoktól, mások gyenge utóvédekről számoltak be, olyanok is akadtak, amelyek erős orosz csapatok jelenlétéről adtak hirt. Minden eshetőséggel számolva rendelte el hadosztályparancsnokságunk a támadást, a melyben a hadosztály összes ezredeinek részt kellett vennie, de a tulajdonképeni feladat ezredünknek jutott, mert teljesen sik területen, a mesterséges csatornán és a falu előtt folydogáló keskeny, de mély patakon kellett előrenyomulnia.

Valósággal boldoggá tette embereinket a támadás elrendelése, mert a dermesztő, esős hidegben képtelennek érezték magukat a helybenmaradásra.

Éjfél egy órakor vonult végig a megváltó parancs:

— Bajonett auf!

Sokan pokrócukat magukra teregetve indultak a támadásra, hasig gázoltak a falu előtti patakban és egy erős lendületű rohammal géfegyvereink hatásos támogatása mellett kivetették az oroszokat a falu előtt huzódó hevenyében készült árkaikból. Az oroszok visszavonultak, hátrahagyván sebesültjeiket a falu elszórt szalmás viskóiban. Ebben a rohamban Jirava kapitány, Fehér és Schönfeld hadnagyok századai és a Polnisch főhadnagy parancsnoksága alatt álló ezredünk összes gépfegyverei vettek részt.

Az oroszok a falu tulsó szélén ásták be magukat. Amint ez már ilyen esetekben szokás, járőrök mentek előre kipuhatolni az oroszok erejét és elhelyezkedését. Minthogy ezek a puhatolódzó járőrök a faluban csak sebesült és halott oroszokra bukkantak, Schönfeld hadnagy százada nyugodtan helyezkedett el a csűrökben. A folytonos menetelés, a dermesztő, esős hideg és a fárasztó támadás után lepihent a század és a szabályszerű biztositás elegendőnek vélt védelme mellett — álomra hajtották fejüket embereink.

Pedig az oroszok a századtól mindössze négyszáz lépésnyire oldalozó állást foglaltak el és a szalmás viskók padlásán még orosz gépfegyverek állottak lesben pontosan beirányitva a patak egyetlen keskeny palójára, ahol sorra szedték le egyes lövéssel az átvonulni törekvő bakákat.

Polnisch főhadnagy, akinek gépei szintén elvégezték egyelőre munkájukat, szürületben bement a faluba, hogy a helyzet felől tájékozódást szerezzen. Meglepetve vette észre a falu oldalán beásott oroszokat. Kutat a házakban és rátalál Schönfeld hadnagyra, akinek sejtelme sem volt a nagyon is közeli és veszedelmes szomszédságról. Polnisch főhadnagy felvilágositotta őt, utasitására a század az oroszokkal szemben állást foglalt. Hasonlóképen Polnisch főhadnagy helyezett

---

— Az nem fontos A fontos, hogy őrülten szeretem és ő is engem. Megbeszéltük, hogy háboru után válik az urától és a feleségem lesz. Nézd főhadnagy ur, milyen szép intelligens irása van! Gyönyörü betük, mi?

A főhadnagy előbb fásultan nézte a levelet, majd hirtelen elsáppadt, aztán ujból elvörösödött. A homlokán apró verejték gyöngyök ültek.

Remegő hangon kérdezte:

— A „Világ" kávéházban ismerted meg?

— Igen.

— Szőke?

— Igen.

A zászlós tágra nyilt szemekkel meredt század parancsnokára.

A főhadnagy izgatottan folytatta:

— Erdősor-utca 12. B. félemelet 3. Udvari lakás?

— Igen . Igen . .

— Korcs Camillóné?

— I . . igen — dadogta a zászlós. Honnan . tet tetszik tudni, hisz én nem mondtam semmit

Kinos szünet. Egy akna recscsenve, fülsiketitően robbant fel nem messze a rókalyuktól. A kis ajtó becsapódott, a lámpa elaludt. Némán, megremegve ült a két tiszt a nyirkos dohos rókalyukban, hat méterre a föld alatt. Csend volt Még a szivdobogásuk is hallható volt.

A főhadnagy szólalt meg:

— Gyujtsd meg a lámpást. Különben hagyd. Legalább nyugodtabban mondhatom el . . Hm. Azt hiszem jobb, ha elmondom, persze, hogy jobb . Hát figyelj ide te gyerek . Az tudod ugy-e, hogy én előtted voltam szabadságon? Pesten. Hát izé . . én is megismerkedtem evvel az asszonnyal . éppen olyan körülmények között mint te . . Tetszett az asszony, mert szép és kivánatos volt. Mindössze *egy* napig volt az enyém, teljesen az enyém. Aztán tudja az ég, hogy miért, szeszélyből-e vagy hogy jutott az eszembe, de nem mentem el a legközelebbi találkozóra. Tudod én is azok közé a legények közé tartozom, akiknek csak addig kell a nő, amig meg nem kapják, aztán rögtön azon gondolkoznak, hogy hogy szabaduljanak meg tőle. Nos nekem is elég volt. Az asszonyt tul szenvedélyesnek, hiszteriásnak találtam és nem mertem vele folytatni a játékot. És most látom, hogy igazam volt. Az asszony persze irt nekem a pesti cimemre, de leveleit válasz nélkül hagytam. A harctéri cimem nem tudja. Egy éjszakája azonban az enyém volt. Most pedig gyujtsd fel a lámpást.

A zászlós reszkető, citerázó kezekkel gyujtotta fel a kis petroleum lámpást és megsemmisülten rogyott le ágyára. Kezeibe temette sáppadt arcát.

— No ne busulj azért öreg. Megtörtént ez már mással is. Örülj, hogy igy akarta a véletlen, hogy még idejében mindent megtudjál. Hiszen véletlenül tudtam meg azt is, hogy ki volt az én elődőm az asszonynál. Képzeld: A Kincs hadnagy. Apropos! Mutasd csak a nyakadat Stimmel. Itt van ni

el egy másik századot is, az Erőss zászlós századát, amely legelsőnek folytatta a már éjjel megkezdett támadást.

Majd Paulusz kapitány vette át a két század feletti parancsnokságot, helybenhagyva a Polnisch főhadnagy intézkedését.

A támadást folytatni kellett. A harmadik zászlóalj kifejlődött, hogy a falu tulsó oldalán elhelyezkedett oroszokat a Dunajec mögé vesse vissza. De a viskó padlásán elhelyezett gépfegyver sorra kapta le az embereket. A keskeny palló mellett már harminc-negyven halott feküdt.

Folkmann hadnagy, a harmadik zászlóalj segédtisztje felhivta este az embereket, hogy ki hajlandó egy bátor járőrrel ártalmatlanná tenni a gépfegyvert.

Egy Lidiák nevű vakmerő káplár vállalkozott erre a merész feladatra. Hat emberrel viskótól-viskóig osonva odalopódzott a gépfegyveresekkel megtömött házikóig, járőrével ráront a meglepett géppuskásokra, leszurta őket, a gépfegyvert pedig a ház melletti tóba dobta. Ezzel a vakmerő altiszt szabaddá tette az utat a támadáshoz.

Elsőnek Erőss zászlós százada nyomult előre, utána a többi századok. Erőss zászlós már az oroszok oldalába került. Harmadszoros roham és elkeseredett ember-ember elleni kézitusa meghozta a sikert. A bekeritett oroszokból több mint kétezret foglyul ejtettek a támadók, három gépfegyvert, nagyszámu hadianyagot és lőszerrel telt kocsikat zsákmányoltak.

Fényes nappal, kora délutáni órákban, parkett-sima terepen küzdötték előre magukat derék embereink. A siker oroszlánrésze illeti Erőss zászlóst, aki legelsőnek rohant századával az oroszokra s ő egyedül revolverrel kezében rontott be az orosz zászlóaljparancsnokra, s foglyul ejtette a többi tisztekkel együtt.

Az oroszok véres veszteséget szenvedtek. A falu minden egyes háza előtt halottak és sebesültek hevertek. A mi veszteségünk husz százalékra rugott.

Amit „gyenge orosz utóvédeknek" tartottak, az egy egész izolált ellenséges dandár volt, a melynek feladatát képezte a Dunajecz keleti partját végsőkig tartani. Ez a dandár teljesen megsemmisült. A siker jelentőségét azonban nem a zsákmány mérete adja meg, hanem az a tény, hogy támadásunk a Dunajecz egész keleti partját megtisztitotta az ellenségtől egy kis hidfőállás kivételével Oftinow falu mellett, amelyről épen a következőkben lesz szó.

Másnap ugyanis csapataink tovább nyomultak előre Sykorzicze falun keresztül és akadálytalanul elérték a Dunajecz innenső töltését. Beásták magukat és berendezkedtek. Alig hogy berendezkednek, egy utász főhadnagy, aki a megfelelő átkelési helyet keresett a Dunajeczen azt jelenti a legszélső szárnyon tartózkodó Polnisch főhadnagynak, hogy tőle körülbelül 900 lépésnyire az oroszok Oftinow falu előtt, a Dunajecz innenső partján a töltés tulsó oldalán ásták be magukat. Igaza volt. A töltés egyik oldalán a mieink, hat méternyire a tulsó lejtőn oroszok voltak. Polnisch főhadnagy azonnal két századot kért és ezzel a két századdal elzárta és biztositotta az ezredet a Dunajecz medrétől a töltésen át Sykorzicze falu délkeleti széléig, ahol egyik szomszédos ezred foglalt állást és „u" alakban vette körül Pasicka falu nyugati oldalán az oftinowi orosz hidfőt, ahol tovább folytatódtak csatlakozó állásaink a Dunajecz mentén. Ezredünket nemsokára leváltották és más helyre került. Az oftinowi orosz hidfő állás pedig változatlanul megmaradt egész a gorliczei áttörésig. Itt történt a csodálatos pontossággal előkészitett és végrehajtott átkelés 1915. májusában, amelyről egész legendakör képződött.

* *

A miechowicei diadal részesei közül tábori ezredünknél jelenleg csak egyetlen tiszt: Polnisch kapitány tartózkodik és néhány derék altiszt. Igy Sándor, Nagy Gábor tiszthelyettesek és Harsányi őrmester. Erőss zászlós, a ki aranyérmet nyert a miechowicei ötközetben és a vakmerő Lidiák káplár, a hajó-hintáslegény — 1915. májusában fogságba kerültek.

Miechowice-male ragyogóan világító pont az ezred dicsőséges utján.

Krónikás

. tele vagy harapva. Igy festett az én nyakam is pont egy hónappal ezelőtt. Tele volt ilyen szederjes foltokkal. Látod kedves fiam engem már megtanitott az élet, most megtanulhatod te is: az az asszony, aki *egynek* átadja magát, az nem tudja megtagadni a kegyeit a másiktól se. Igy rendezte már be a természet az asszonyokat. Már most ne sirj te gyerek! Nem érdemes. Inkább igyekezz helyrehozni a hibádat és irj azonnal a kis lánynak haza a szülővárosodba és kérj tőle bocsánatot, hogy szabadságod alatt ennyire elhanyagoltad. Ahogy én a kis lányokat ismerem ő — megbocsájt neked, te csirkefogó.

— Gondolod, hogy megbocsájt? — kérdezte a zászlós szepegve.

— Minden bizonnyal. Ha van egy kis szive akkor megbocsájt. Ha esze volna, akkor nem. De tekintve, hogy a lányoknak nagyobb a szivük, mint az agyvelejük, hát biztosan számithatsz a bünbocsánatra.

— Mond kérlek főhadnagy ur . . neked is mutatta az asszony a férje arcképét?

— Igen. Kopasz, kis cvikkeres kecskeszakálu vörös emberke a férje. A fényképe a falon lógott a kályha mellett.

Igen igen — motyogta a zászlós zavartan. Ő az Korcs Camilló népfölkelő . .

Kopogtatás hallatszott, majd az inspekciós altiszt jött be:

— Főhadnagy urnak alássan jelentem kiegészitő transzport jött a századhoz. Husz ember és egy aspirant. Idegen ezredből valók.

—Küld be a transport parancsnokát.

Pár perc mulva döcögve, szuszogva lépkedett lefelé a meredek lépcsőn egy alak. Kopasz, cvikkeres, vörös kecskeszakállu komikus emberke, aki mikor rövidlátó szemeit a lámpás előtt összehuzta és arcát elfintoritva észrevette az ágy szélén ülő hatalmas termetü főhadnagyot, katonás, de ügyetlen feszességgel mekegte:

— Herr Oberleutnant Kadettaspirant Camillo Korcs stellt sich gehorsamst vor. — — —

Utam a Halállal.

Bársonyos, fáradt fátyol borult ablakomra.
Csókot lehelt rám az alkony álom,
Tompán lüktető agyamban gyöngycseppek zugtak
A Halál hivott s mentem hollószárnyon.
Dermedt csontjaival két kezemet fogta
S vitt sötét-sebesen siralmas éjbe
Jégmezők ormán, mint sikoltó sirályok
Besuhantunk a végtelenségbe

— — — — — — —

„Hova viszel Hullakirály! Keresztek lovagja!?"
Kérdeztem bágyadtan s a szemébe néztem.
„Oda, hol a Halál születik s meghal az Élet
Ott kötünk ki a talján gyülöletbércen:
Rád borul majd a végzet sorvasztó lehe" —
Kacagott felém s nyikorgó fogsorán át,
Megcsapott a kripták fagyasztó szele.
Szivem megtorpant az Elmulás hullámverésén,
De a Halál megsimogatta arcom.
Száraz bordái közt vérszirokkó zugott
S végig mutatott a földi harcon
Láttam gomolyogni égő emberarcokat,
Nőttön nőtt a talján Hulla-himalája.
Jöttek uj tömegek, torz zuhogással
S aratott lázban a Halál kaszája.
Forró buzdulással a lelkébe zokogtam,
„Elég, elég óh csapások Istene!"
De ő szemembe kacagott. „Hát nem látod, hogy kergetik őket,
Hogy hajtja őket a kapzsiság heve?"

— — — — — — — — — — —

S tovább orgonált az Életorkán, s ledöntötte az Élet keresztjét.
Én leborultam s halkan megcsókoltam a Halál csontos kezét.

Kelet-Galicia 1917. junius.

Lebovics Sándor,
zászlós.

Lipót bajor kir. herceg látogatása a 65-söknél.

Lipót bajor királyi herceg arcvonalparancsnok, a varsói győző, junius 14-ikén meglátogatta a részben tartalékban levő hatvanötösöket. A szemlére kivonult *Möller* alezredes parancsnoksága alatt az első és harmadik zászlóalj, a vadász- és rohamiskola század, az első harmadik és negyedik géppuskás század.

Verőfényes időben érkezett meg délelőtt 9 órakor a hadtest és dandár parancsnok és fél tizkor a bajor királyi herceg a legelső ágyuállásokból, ahol egyszersmind az állásrendszert is megszemlélte. Bár a kir. herceg már idős ember, katonás frissességgel mozgott a csapatok előtt, fogadta a hadtestparancsnok, majd Möller alezredes jelentését. Megkérdezte ezredparancsnokunkat, hogy mióta vezeti az ezredet.

— Nemde sulyos harcokat vivott tavaly nyáron az ezred? — érdeklődött tovább a kir. herceg

Sok veszteséget szenvedett?

De most nagyon jól fest az ezred!

Végig vonult az első sorban felállitott bakák előtt, azután magához kérette az ezred tiszti karát. Sokakat megkérdezett, hogy mióta vannak künn a fronton, főkép fiatal tisztjeinknél érdeklődött behatóbban. Örömének adott kifejezést, hogy ezredünkben olyan szép számban vannak a tényleges tisztek és hogy oly gyorsan haladnak előre. Nagyon jólesik neki, — mondotta hogy a 65-ödik gyalogezredet megismerhette és szivből örül, hogy az ezred mult nyári veszteségei, amelyekről pontos tudomása van, már pótoltattak. Reméli, hogy a mindenkor bevált osztrák-magyar hadseregnek ezredünk ujabb dicsőséget fog szerezni.

Lipót herceg a kivonult csapat előtt személyesen tüzte Soltész tiszthelyettes és Lippai szakaszvezető mellére a német harcos érdemérmet. — Ezredzenekarunk hangjai mellett azután diszmenetben vonultak el századaink a kir. herceg előtt, aki Möller alezredessel hosszasan elbeszélgetve kiemelte ezredünk kiváló szereplését.

Három évig orosz fogságban.

— Ellenséges árkokon át szökött vissza. Egy hatvanötös baka bravurja. —

(A „Ludwig-baka" eredeti riportja.)

A „semmi se uj a nap alatt" mondást talán éppen a világháboru döntötte meg, mert éppen a világháboru szolgáltatta ugyszólván napról-napra az ujabbnál ujabb, eseményeket. E sorokkal is egy valóban példátlanul álló rendkivül érdekes eseményt áll módunkban nyilvánosságra hozni.

Egyik hatvanötös bakánk, aki a háboru első hónapjában került orosz fogságba, csaknem három évi hadifogság után, orosz egyenruhában visszaszökött az orosz állásokon keresztül a mi állásainkba és éppen saját ezredéhez, a hatvanötösökhöz került vissza.

Tudósitónknak alkalma volt a derék hatvanötös bakával beszélni, aki a következőket mondotta el:

— Spenik László a nevem. Harminc éves, gorondi illetőségü (Bereg-m.) földmüvelő ember vagyok. A feleségem és két gyermekem is Gorondon él, ha ugyan élnek, mert én a háboru kitörése óta nem kaptam hirt róluk, pedig én irtam nekik nagyon gyakran az orosz fogságból. A tábori ezreddel indultam a harctérre mint gyalogos a mozgósitás után. Az ötödik századnál voltam beosztva. Fogságba 1914. augusztus 28-án kerültem Bukarcsownál. Egyenesen Szibériába vittek az oroszok, ahol vasutépitésnél dolgoztattak Berezokán és Pcsitán másfél évig dolgoztam és velem együtt még néhány száz magyar. Eleinte még valahogy csak megvoltunk, mert ha nagyon sokat dolgoztunk is, de hát még volt mit ennünk. Később mind többet és többet éheztünk. Másfélév keserves munkája után, Pétervár mellé Mirgorodba vittek (Poltanszky gouv.) ahol szintén a legkülönbözőbb helyeken, vasutakon, sáros-havas utakon, bányákban dolgoztattak bennünket az oroszok. De már ott valósággal koplaltunk. Egy kis folyékony ételt kaptunk, teát cukor nélkül, büdös száritott halat és kenyér helyett néhány kopekát. Kenyeret, fekete száraz kenyeret csak nagy ritkán láttunk. Lassankint teljesen lerongyolódtunk. A civilektől kaptunk rongyokat és ugyancsak tőlük koldultunk össze télviz idején rossz elviselt cipőket is. Ha valamelyikünk panaszra ment, akkor verést kaptunk és még azt a rossz menázsit is megvonták tőlünk. Nagyon sok derék magyar pusztulását láttam saját szemeimmel a fogságban. Sokszor mondogattuk, hogy inkább dögöljön meg az ember, semhogy fogságba kerüljön, mert nincs annál rosszabb. Én már többször próbáltam megszökni, de nem sikerült. Mindig elcsiptek, mert nem tudtam jól oroszul. Most már három év után elég jól megtanultam oroszul. Elhatároztam, hogyha élve, vagy halva megszököm az orosz fogságból. Segitségül jött az orosz forradalom, amely felforditotta az egész Oroszországot. Összekuporgatott pénzemen orosz katonáktól vettem egy orosz sapkát, zöld ingzubbonyt, övet, kabátot és május 15-én megszöktem. Egy katonatranszporttal utaztam egész Kievig, mint orosz gyalogos. Az uton, az orosz katonák között folyvást alvást szinleltem, hogy ne szóljon senki hozzám. Kievben sokáig állt a vonat és szerencsétlenségemre, egy orosz altiszt megszólitott:

— Hanyadik rottához tartozol? — kérdezte.

— Az ötödikhez — mondtam ijedtemben.

— Ilyen nincs itt — felelte és rögtön igazolásra szólitott fel.

— Itt vannak az irásaim a barátomnál a szomszéd vaggonban — mondtam az orosz altisztnek — Rögtön elhozom őket.

Persze leugrottam a vonatról és teljes erőmből futni kezdtem. Keresztül futottam az állomás közelében lévő erdőn és aztán mindig csak nyugat felé tartottam. Bukovinába tartottam. Egy öreg bukovinai paraszt vett pártfogásba, ellátott élelemmel és azt a tanácsot adta, hogy igyekezzek Galiciába jutni. Megfogadtam a tanácsát. Ujból csak nyugatnak vettem az utamat és *tizennégy napi gyaloglás után* S. városánál rábukkantam az orosz frontra. Alaposan kitanulmányoztam az orosz tüzérségi és gyalogsági állásokat és kinéztem magamnak egy csendes helyet, ahol majd este átszököm. Annyit mondhatok, hogy nagyon sok orosz ágyut láttam. Alkonyatkor belopóztam az oroszok első állásaiba és senki se tartóztatott fel, amikor átszöktem drótakadályaikon. A mi állásaink előtt már kiabáltam:

— Ne lőjjetek! Magyar vagyok! Nem is lőttek. Igy kerültem ide. Csak azt nem értem, hogy micsoda véletlen szerencsének köszönhetem, hogy három évi fogság után ujból a hatvanötösök, a földijeim karjai közé kerültem. Ha nem tudnám, hogy most éppen a jó magyar levest kanalazom, ha nem ittam volna abból a jó nyiri vinkóból, hát azt hinném, hogy csak álmodtam az egészet.

Spenik László megelégedetten kanalazta a pompás huslevest, aztán mosolyogva mondta:

— No, ilyet biztosan nem eszik az oroszok cárja se.

Kérdésünkre még elmondta, hogy Oroszországban még mindig nagy a fejetlenség. A felszabadult orosz parasztság azt teszi, amit akar. Lop, gyujtogat, gyilkol. Az orosz fronton is anarkia uralkodik. A nem tetsző parancsnokokat elcsukják, vagy megölik a katonák. Enni valójuk nincs. Halakat, száritott konzerv halakat esznek, amiktől már messziről büzlik az orosz katona. Különösen hangsulyozta Spenik László, hogy *az orosz katonák nagyon félnek a magyaroktól.*

A derék hatvanötös legényt ápolás alá vettük. Mindenekelőtt is jól megvendégeltük, elláttuk alsó és felső ruhával, megfürdettük és egy kevés apró pénzt is kapott. Arra a kérdésünkre, hogy mi most a legnagyobb vágya, azt felelte:

— Haza szeretnék menni a családomhoz néhány hétre szabadságra, aztán vissza jönnék a frontra, hogy megboszuljam magamat a kutya muszkákon

(m.)

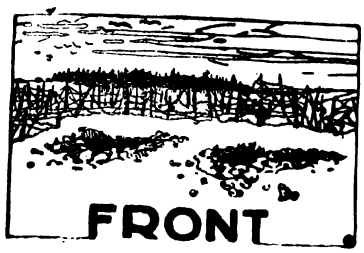

A nők és a kitüntetések.

Ha a nők nem volnának, a férfiak nem szégyelnék a szegénységet. Ezt a mondást még gyerekkoromban hallottam. Azóta megöregedtem és ha nagyon keresek, hát ősz hajszálat is találok megritkult fürtjeimben, de erre a mondásra még nem találtam meg a cáfolatot. Ellenkezőleg. Mind jobban meggyőződtem arról, hogy a nők körül forog az egész világ, a nők, a gyenge nők körül ugrálnak a férfiak és minden, ami a világon történik, a nőkért történik, az ő kedvükért. A nők a drága nők például — tiszteletet a kivételnek! — egészen jól érzik magukat otthon a világháboru fergetegében. A férfihiány miatt se igen panaszkodnak Sőt, ugy vannak, mint a gazdag ember éhinség idején: dupla adagokat eszik, hogy valahogy ne éhezzék. A nőknek is mesélnek férfi inségről, hát ők is szeretnének dupla adagot, vagyis legalább is két férfit egyszerre lestoppolni. És milyen mohón. Csak azért, mert nincs. De gyerünk tovább. Nincs cigaretta. A szegény szenvedélyes dohányos férfiak az ujjukat szopják kinjukban. Mit csinálnak a nők? Dupla adagokat szivnak el, még azok is, akik azelőtt sohasem dohányoztak és a férfiak orra alá fujják a füstöt. Gyerünk még tovább, ha már itt tartunk, ha már veszekedünk. Nincs szövet például. Akkor biztosan a gloknis szoknya a divat, mert abba rengeteg szövet kell. Nincs bőr, tehát minél magasabb száru cipőt kell hordaniok a nőknek. Nagy a hiány szörmés állatokban; tehát a legutolsó kis cselédleány is boát hord és igy tovább, hiszen erről köteteket lehetne irni, de szigorú meggyőződésem az, hogy az iró, már a huszadik oldalon sárgaságba esnék.

Mi gyarló férfiak, ha szépen öltözködünk, ha néha nem is öntudatosan, mégis a nők kedvéért tesszük azt. Még a fehérneműjüket se váltanák a férfiak olyan gyakran, ha nem volnának nők a világon.

Igy vagyunk a harctéren is a nőkkel. A hazáért és királyért küzdünk, de amikor megkapjuk a kitüntetéseinket, titokban örülünk, hogy szépen dekorált mellünkkel jobban imponálunk majd otthon a nőknek. Mert akár mit is mondjanak azokra a szegény nőkre, azért nekik mégis csak a szépen dekorált hősök tetszenek a legjobban. A magyar nők háboru előtt még a katonatisztek rangfokozatával se voltak tisztában. Ma már megtudják különböztetni a zászlóst az őrnagytól. A kitüntetéseket is nagyjából ismerik. Tudják, hogy mi a vitézségi érem és megtudják különböztetni az emlékérem és jubileumi kis szalagocskákat a vitézségi érem kis szalagjától. Szóval a nőket ma nem lehet becsapni. Még a háboru elején félre lehetett őket vezetni a hinterland lovagjainak négy-öt kirakott emlékéremmel, ma már nem. Hát ez bizony örvendetes haladás. Bámulatos dolog, hogy a magyar hölgyek a háboru első hónapjában hogy bomoltak a német tisztek után. Meg a vaskereszt után. A mi kitüntetéseink nem imponáltak annyira, mint a német vaskeresztek. Ma már megtörtént a kiábrándulás.

Most jön valami egész uj

Nemcsak mi harcosok, hanem otthon a nők is várják még pedig jogos türelmetlenséggel a *Károly csapatkeresztet*. Ennek nagy jelentőségét ma már azt hiszem felesleges külön kiemelni. Hiába van valakinek a melle balról-jobbra tele ragyogó kitüntetéssel, ha nincs meg a Károly csapatkeresztje, akkor a front mögött kapta a kitüntetéseit, *kiváló szolgálataiért*. Mindenesetre ez se utolsó dolog, de ugy e bár drága hölgyeim, csak jobban imponál önöknek egy olyan hős, aki az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásáért kapta a kitüntetéseit és vérével szolgálta a hazát, mint az, aki a fejével szolgált a kitüntetésre iróasztal mellett? Ez a Károly csapatkereszt jelentősége. Mire e sorok napvilágot látnak, talán már a Ludwig bakák mellét is ékesiti e megkülönböztető Károly csapatkereszt. Gyönyörű kitüntetés ez: dicső, nemes, felemelő. A tüzkeresztség szimboluma, az igazi hősi martiromság keresztje.

Hölgyeim! Hallgassanak rám: ha két kitüntetett harcos közül választani akarnak, inkább nyujtsák a kezüket annak, akinek mellén ott ragyog a Károly csapatkereszt. Ezzel tartoznak hölgyeim a hazának!

(m. a.)

— —

— HIREK. —

— **Hadfy altábornagy hadtestparancsnok szemléje.** Állásba vonulás előtt hadtestünk parancsnoka *Hadfy* Imre altábornagy junius 16-án szemlét tartott a teljes létszámban kivonult ezred fölött. A szemlét istentisztelet vezette be és diszmenettel végződött. Hadtestparancsnokunk a front elé hivatta a tisztikart, nagyon szépen nyilatkozott az ezredről, megköszönte a részére küldött ezredfokost, elismerőleg szólt a februárban megtartott gyakorlatról, vázolta a legutóbbi napok eseményeit és abbeli reményét fejezte ki, hogy az ezred, amely oly egynek érzi magát, minden bizonnyal meg fog felelni a várakozásnak és a Ludwig-bakák méltók maradnak régi hirnevükhöz. A katonás diszmenet után Hadfy altábornagy elragadtatással mondta ezredparancsnokunknak:

— Olyan az ezred, mintha skatulyából vették volna ki.

A kivonult ezred felé egy ellenséges repülőgép tartott, de védőágyuink tüze gyorsan visszaüzte. Egy orosz kötött léggömb is a magasba emelkedett, de ugylátszik nem látta az ezredet, mert az ellenséges tüzérség csak 12 óra után kezdte lőni az üres terepet, ahonnan az ezred még egy órával előbb elvonult. Néhány gránát közvetlen az ezredparancsnokság mellett csapott le, de jelentékeny kárt nem okozott.

— **Ezredparancsnokunk csapatkeresztje.** A hadseregparancsnokság VI. 15-én kelt rendelkezésével *Möller* Károly alezredesnek

csapatkeresztre való igényét elismerte. Ezredparancsnokunk a csapatkeresztre jogcimét a mult évi nyári és a március 15-iki általa vezetett ütközetekben szerezte meg. Számos kitüntetése mellett bizonyára a Károly-csapatkereszt fogja őt legerősebben emlékeztetni a győzelmes harcokra, mert a csapatkereszt jelképe az ütközetekben való tényleges részvételnek.

— **Kinevezés.** Ő Felsége 1916. augusztus elsejei ranggal tartalékos hadnagyokká nevezte ki *Kemény* István, *Rosenzweig* Arnold és *Kertész* Béla zászlósokat Mind a hárman a tábori ezred kötelékéhez tartoznak.

— **Előléptetés.** Ezredparancsnokságunk Fenyő Ernő, Krausz Aladár és Lipován János önkénteseket hadapródjelöltekké léptette elő.

— **Vezénylés.** Ezredparancsnokságunk a front mögött létesitett géppuskás kiképző tanfolyamra Polgár Jenő zászlóst vezényelte, aki eddig a vadász, illetve rohamiskola századnál teljesitett szolgálatot.

— **Betegen eltávoztak**: Tudja Géza és Leichtmann Arthur hadnagyok.

— **Sebesülten kórházba került** Werner Manó zászlós, aki legutóbb a rohamiskola századnál teljesitett kiképző szolgálatot és többszörös kitüntetésben részesült.

— **Szabadságon vannak:** Petrik József hadnagy és Lukács Imre sz. zászlós.

— **Állásban.** Mire e sorok olvasóink kezeihez jutnak, ezredünk néhány napi rezerva után ismét állásban van és pedig abban az állásban, ahol ez év március 15-én oly gyönyörű diadalt aratott. Annak idején nagyon sokat szenvedtek embereink ebben az oroszokhoz oly közel eső állásban, mert az ellenfél harci eszközeihez egy ujabb ellenség szegődött: a sár és a viz. Ezek a bajok rég megszüntek, mert az állásokat embereink a rezerva ideje alatt fáradhatatlan és szorgalmas munkával rendbehozták s jól kiépitették, ugy hogy a régi állás nehézségei többé nem állanak fenn. Nyugodtan, a kötelességtudás érzetével és azzal a tudattal lépnek embereink az állásba, hogy régi sikereik mellé ezuttal ujabb babért fog hozni számukra a lelkiismeretesen teljesitett munka és szolgálat méltányos és jogosult elismerése.

— **A hadsereg Magyarországért.** Ez a hir a mi Zemplén megyénket érdekli: 1915. augusztus 18-án a 34-ik gyaloghadosztály akkori vezérkari főnöke Möller Károly vezérkari alezredes, a 65-ik gyalogezred ezidőszerinti parancsnoka gyüjtést rendezett a háboru feldult zemplénmegyei falvak ujjáépitésére. Azért választotta ezt a megyét, mert 1914—15 telén a 34-ik gyaloghadosztály ép ezt a vármegyét védelmezte makacs állhatatossággal. A gyüjtés több mint 16000 koronát eredményezett. A befolyt összeg hovafordításáról „A háboruban feldult tűzhelyeket ujrafelépitő országos bizottság"-nak Möller alezredeshez intézett következő levele számol be:

20718—1916. szám.

Budapest-képviselőház.

Nagyságos Alezredes ur!

Kunz Román urtól értesültem, hogy Alezredes Ur mint a 34-ik gyaloghadosztály volt vezérkari főnöke, volt tulajdonképen a nevezett hadosztály által rendezett gyüjtés megalapitója és ezért szivesen állok az ügy mai állásának részletezésével rendelkezésre.

A Cs. és Kir. 34. Gyalog hadosztály „Kárpáti Akcioja" az elmult év tavaszán 16.603.73 koronát utalt át mihozzánk, mely összeg a hadosztály kivánsága szerint Világ faluban — amelyből a hadosztály győzelmes előnyomulásra kiindult — 12 ház és 12 melléképület felépitésére lesz felhasználva. E házak az állam és társadalom hozzájárulásával lesznek felépitve. Bár egy háznak költsége a melléképülettel együtt körülbelül 4800 koronára rug, hős katonáink kivánságának megfelelően mégis mind a 12 házon és 12 melléképületen, csapatonként külön-külön, emléktáblával örökittetik meg a nagylelkü adomány, „Az Est"-ben annakidején lanssirozott 600 korona hozzájárulás alapján. A 24 szer 600 K. összesen 14.400 koronán felüli összeg vagyis 2203.73 korona a környéken felépitendő óvoda költségeinek részbeni fedezésére fog fordittatni.

Idemellékelem a gyüjtés részletes kimutatását is és vagyok

Budapest, 1917. május 24.

kiváló tisztelettel

Khuen-Héderváry Károly gróf s. k.

elnök.

A 34-ik gyaloghadosztály zempléni dicső harcairól Möller alezredes lapunk hasábjain részletesen beszámolt s az utókor emlékezésén kivül a gyüjtésből ujjáépitett házakon elhelyezett emléktáblák fogják hirdetni a hadosztály önfeláldozó hősiességét.

— **Tisztek beosztása.** Wisinger Ferenc alezredes távollétének tartama alatt a második zászlóaljnak parancsnoka: Polnisch Elemér kapitány. Az ezredsegédtiszti teendőket Fritsch Ottó kapitány, illetve Tilzer Richárd főhadnagy látják el. A harmadik zászlóalj parancsnokságát Keilwerth Bochal Lajos kapitány vette át. Sztrazsovecz Arthur őrnagy sürgős műtétnek volt kénytelen magát alávetnie és ezen időtartamra az első zászlóalj vezetését Keul János főhadnagy vette át. Becske Kálmán és Diez Günther főhadnagyok, akiket ezredparancsnokságunk nemrég a pótzászlóaljhoz vezényelt kiképző tisztül, visszaérkeztek a tábori ezredhez. Becske főhadnagy a géppuskások ügyeit intézi, Diez főhadnagy pedig ismét átvette vadászszázadának parancsnokságát. A harmadik zászlóalj segédtiszti teendőit Simó Zoltán hadnagy látja el, mig Rundensteiner zászlós, az eddigi segédtiszt a 9-ik századhoz került, Moskovitz Elemér hadnagy, aki a 8-ik századnál teljesitett eddig szolgálatot, az élelmezési tisztünk mellé osztatott be. A legutóbbi napokban a következő tisztjeink érkeztek az ezredhez: Hladik Károly hadnagy (13. század), Endrey László (rohamiskola), Bányay Kálmán (3. század), Fehérváry Rudolf (5. század), Trizna Marian (6. század), Riskó János (9. század), Faludi Pál (8. század) és Katzer Gottfried (11. század) zászlósok.

— **Boroevics vezérezredes üdvözlése.** Boroevics vezérezredest, az Isonzó-hadsereg győzelmes vezérét, aki tudvalevőleg egykoron a hatvanötösöknek volt hadtestparancsnoka, az isonzói ütközet diadalmas befejezése és a Mária-Terézia rend nagykeresztjével történt kitüntetése alkalmából ezredparanksnokságunk üdvözölte. A győztes hadvezér a következő választ intézte Möller alezredeshez: „Szivből mond köszönetet Önnek és derék ezredének, számos üdvözletet küldve készséges hive *Boroevics.*

— **Házasság.** *Pock* Mara és *Puhaca* Sándor cs. és kir. 65-ik gyalogezredbeli százados Zagyvapálfalván, folyó évi junius 2-án házasságot kötöttek

— **A vadászszázad ajándéka.** A vadászszázad gyönyörű ajándékkal lepte meg Möller alezredes ezredparancsnokot a j..... i győzelem emlékére, amelynek főrészese tudvalevőleg a vadászszázad volt. Megfestette Möller alezredes életnagyságu arcképét s azt junius hó 15-én Diez főhadnagy századparancsnok a század tiszti és altisztikarából és legénységéből álló küldöttség élén nyujtotta át Möller alezredesnek kérve őt, hogy fogadja el megemlékezésül a század törhetetlen ragaszkodásának ezt a jelét. Möller alezredesnek rendkivül jól esett a század szeretetének ilyen megnyilvánulása, hálásan megköszönte az ajándékot, kijelentette, hogy életének legszebb emlékei közé fogja sorozni a vadászszázad ajándékát és biztositotta a századot különös megelégedéséről és gondoskodásáról. A kiválóan sikerült képet Csalány Béla közismert budapesti festőművész készitette.

— **Versenylövés** A hadosztálybeli ezredek gyalogsági ágyusosztagai junius hó 17-én jól sikerült versenylövést rendeztek, amelyből fényes eredménnyel a hatvanötösök ágyusosztaga került ki győztesen. A parancsnokok versenylövésénél *Jónás* Vilmos zászlós a gyalogsági ágyus osztag parancsnoka egymaga több százalék találatot ért el, (80 százalék) mint a három ezred osztagainak parancsnoka együttvéve (51 százalék). A legénység 69 találati százalékával szintén első helyre került. Ha hozzátesszük, hogy gépeinket a folytonos használat már megviselte, az eredmény még értékesebb. Ezredparancsnokságunk külön dicsérettel illette Jónász zászlóst a kitünő eredményért.

— **Mi ujság Szatmáron?** *(Ki. küldött riporterünktől.)* Szatmáron is javában tart a nyári élet és a Pannónia előtti korzó áthelyeződött a Szamos-partra. A színházi szezón már régen befejeződött s most a szabad uszoda — a leglátogatottabb szórakozó hely akkor is, amikor — a nők fürdőznek. Sokan elmentek már nyaralni, akik nem érzik magukat jól a hadtápkörletben, mert tudvalevőleg Szatmár ma nem Hinterland, amit a kellemes Feldzulag bizonyit. A pótzászlóalj tisztjei állandóan mennek-jönnek, inkább mennek, mint jönnek, mert a pótzászlóaljnál alig van hatvanötös tiszt. A tiszti étkezdében Hegedűs Sándor főhadnagy és Vajthó hadnagy a tábori ezred megrögzött viccelői igyekeznek ébren tartani a jó hangulatot. Téma akad elegendő. Ott vannak mindjárt a pótzászlóalj-irodába beosztott lányhivatalnokok, akiknek felvételéről és szolgálati beosztásáról egész regények keletkeztek. A pótszázadoknál erős tempóban folyik a kiképzés, bár a folytonos gazdasági szabadságolások a minimálisra apasztják a századok létszámát. Ezidőszerinti századparancsnokok: Lapos és Modrovich kapitányok, Lázár és Versényi főhadnagyok. És majdnem elfelejtettem: a szakácsok is nők már Azt mondják, hogy elég jól főznek. De nem jobban, mint a férfi szakácsok. Már megtörtént az első leszerelés. Hazamentek a legöregebb népfelkelők Node ez még nem a legnagyobb baj mondják a szatmári lányok — a fődolog, hogy a tiszti iskolás önkéntesek egyelőre még nem vetkőznek ki a katonaruhából .

— **Költözködés.** Még a budapesti nótórius ágyrajárók sem változtatnak oly gyakran lakást, mint ezredünk junius hó közepén. Állandó költözködés volt folyamatban az egyik erdőből a másik erdőbe, egyik barakkból a másik barakkba. Öreg edzett harctéri fiuk azt állitják, hogy a legmozgalmasabb napokban, amikor minden pillanatban alarmtól kellett tartani, sem aludtak olyan ébren, mint ezekben a költözködő napokban, mert minden percben ujabb hurcolkodási parancs volt várható. A gyengébb idegzetüek már annyira a szivükre vették a dolgot, hogy teljes rüsztunggal a hátukon és vállukon tértek pihenőre, ha ugyan pihenésnek nevezhető az ébrenalvás és az ujabb marsolástól való rettegés. Mert ha nem is sok a holmink itt a harctéren, még sem fér el egy szivar skatulyába s nem kellemes ilyenkor nyári melegben a költözködés. Dehát itt nem lehet tréfálni, mert ha nem megy az ember sebtiben, kilakoltalják. .

Kérelem. Nagyon kérem azt a hatvanötös bakát, aki májusban, szabadsága alatt azt mondta, hogy tud valamit Jánosházyról, tudassa velem cimét. Cimem: Jánosházy Annus, Miskolcz, Agrár bank.

— **Elveszett paradicsom.** Jámbor halandó te, aki itthon a hadivacsorád elfogyasztása és egy kellemes esti séta után lefekszel ágyadba és az ujság unalmassá vált békefejtegetéseinek olvasása közben elszenderegsz, nem is gondolsz arra, hogy ebben az időben valahol messze tőled egy egy aránylag szintén nyugodt barakk tábor felett gyilkos bombavetőkkel ellenséges repülők keringenek és idegessé teszik a tábor izgalmaktól elszokott lakóit Ilyenkor bombázza a trént az ellenséges repülő. Hát ez bizonyos a legkevésbbé kellemes dolog, főkép ha arra gondol az idegessé lett barakk-lakó, hogy egy ilyen több kilós bomba ép a feje-bubját tálálja behorpasztani... Tekints tehát illő tisztelettel jámbor halandó a trénre, mert nem rajta mulik, hogy nem hal hősi halált, hanem a repülő ügyetlenségén, akinek bombái — hála az égnek nem okoztak eddig kárt és a veszélyessé válható bomba is a tábor melletti kutba zuhant. A bombázás egyetlen

áldozata eddig egy kivénhedt, megöregedett macska, amely reumás lábaival nem tudott idejekorán a rókalyukba menekülni. Hol vannak azok a régi jó idők, amikor a trén még nyugodtan és zavartalanul szőhette álmait a paradicsomról.

— **Tizenharmadik szám.** Kabalás emberek rendszerint nagyon rettegnek a tizenhármas számtól s ha mi csak egy cseppet is babonásak lennénk, azt kellene hinnünk, no most ép a tizenharmadik szám megjelenésekor fognak támadni az oroszok. Talán épen erre az alkalomra vártak, mert hát mit lehessen tudni, nem tartják e számon ezt az időpontot. Majd elválik! Minthogy nem vagyunk egy cseppet sem babonásak, nem is hisszük, hogy a tizenharmadik számunk már offenzivára talál. Ha pedig igen, akkor legfeljebb tévedtünk

— **A trénkommandáns keservei.** Kedves Ludwig baka! Nagy az én panaszom. A sóhivatal is visszautasitott panaszommal, noha kitünő protekcióm és ajánlólevelem volt (Egyik dédöregapám már a XVII. században fősóhivatalnok volt.) De a dologra térek. Hátha tudnak az én bajomon is segiteni, nemcsak a beregi, szatmári meg a nemtudom én milyen kislányok baján. Trénkommandáns vagyok. És ez az én átkom, mert érzem, hogy nemsokára tönkre kell mennem, pedig családos ember vagyok. *Megessnek a csapattisztek, a vendégek.* Naponta eszik nálam egy tucat vendég. Naponta két tucat személlyel kell többre főzetnem, különben éhen maradnánk. Jönnek a géppuskások. Megisszák az összes snapszomat. Jönnek a tábori lelkészek és megeszik az összes szalámimat, sajtomat, hagymámat, retkemet, kiisszák az összes spóresz boraimat. Jönnek szabadságról a tisztek kiéhezetten, lerongyolódva, letörten és először nálam eszik magukat tele. Hát ez, kérem szeretettet nem megy tovább Nem birják az idegeim. Inkább kérem berukkoltatásom a svarmliniába. Az idegeim már annyira tönkre vannak téve, hogy rémes álmaim vannak. Azt álmodtam többek között, hogy a géppuskás és az üdülésre hátra küldött tisztek, amikor már minden ehető holmimat megették és még éhesek voltak, nekiestek a számvevő hadnagynak, nyársra huzták és megsütötték, majd, mint a kannibál tisztek, jóizűen megették a hadnagyot, a csontjait pedig a kutyáknak dobták. Éppen engem akartak nyársra huzni, amikor — szerencsémre egy repülő bombája ébresztett fel. És most itt állok egy idegsokkal. Kiváló tisztelettel Fegyverneki Sándor főhadnagy trénkommandáns.

— **A telefonistákról.** Vannak még ma is nagyon sokan, akik a harctéri telefonisták szolgálatát nem tudják kellőkép értékelni. Pedig a telefon az ütközet helyes vezetésének egyik legfontosabb eszköze és épen ezért az ütközetben a jól kiképzett, ügyes, higgadt és kötelességtudó telefonistának igen nagy szerepe jut. Fontos a szerepük, ilyenkor a vonalépitő telefonistáknak, akik a pergőtüzben elszakadt vonalat a legnagyobb tüzben is nyugodtan kijavitják s az összeköttetést helyreállitják. Felsorolunk itt néhány derék telefonistát, akik igazi kötelességtudással végezték a rájuk bizott feladatot. Igy Sándor tiszthelyettes, aki a jazlowieci harcokban tanusitott becsületes munkájáért szép kitüntetést is kapott. Hasonlókép kiváltak a többiek közül Ivánka őrmester, Spitz, Lichtmann és Klein szakaszvezetők. Sóvári káplár, Mermelstein szakaszvezető és még nagyon sokan, akiknek nagyrésze már fogságba került. A telefonisták munkája méltánylásra talál ezredparancsnokunknál, aki sohasem hagyta a becsületes és kötelességtudó szolgálatot jutalmazás nélkül.

— **Mit gondolsz, hogy volt?** Kedves Ludwig baka! Ha az ember négyhónaponkint hazakerül, hát van otthon mit hallgatni. (Ha választani lehetne az ágyúszó és e között, nem tudom melyiket választanám. Pergőtüzszerüen árasztanak el bennünket otthon a magas élelmiszer árakkal.

— Nézd meg ezt a kis csirkét. Mit gondolsz, hogy volt — sipitja az anyósom. Tizenöt korona volt, pedig nem nagyobb mint a veréb.

— Vettem egy libát — igy sir a nagynéném, egy egész vagyonba került.

Minden iparcikkre: cipőre, harisnyára, kesztyűre is csak ezt mondják kórusba:

— Mit gondolsz, hogy volt?

Persze akármilyen magas árat mond az ember, mégse közeliti meg a valóságot.

Ez az érem egyik oldala. De most nézzük a másik oldalát. Soha még annyi cipőt nem láttam a családomban, mint most, amikor drága a cipő. Soha annyi élelmiszer nem volt még felhalmozva a spajzunkban, mint most, soha annyi baromfi nem szaladgált otthon mint most. Kérdem én akkor kellő tisztelettel, kedves Ludwig baka, hogy hát akkor mért sirnak otthon. Tisztelettel *Siró* Sebestyén népfelkelő hadapródjelölt.

— **A háborus Miskolcz.** Remélem, hogy sok 65-ös fog érdekelni a mi békei garnizonunknak, Miskolcznak háborus képe. Miskoczot is, mint oly sok minden mást, — a háboru nagyon megváltoztatta. Ezen változás persze az első pillanatban alig vehető észre, miután az nem annyira a város külső formájában nyilvánul meg, mint inkább annak társadalmi életében.

Mindenek előtt is hiányzik a város arany-ifjuságának színejava, kiknek nagyrésze a világháboru különböző harcterein rójják le a haza iránti kötelességüket. Csak időnkint tünik fel egyik-másik, haza érkezvén „rövid szabadságra", hogy azután ujult erővel vegye fel a harcot a háboru nehéz küzdelmeivel és fáradalmaival.

Ezalatt persze itthon mások kerültek a porondra. Másokat lehet látni sétálni az esteli korzón, mások ülnek a Pannónia és Abbázia kávéházak törzsasztalainál és más arcokat látni a szinházi páholyokban és zsöllyékben.

Talán mindenek között legjobban a szinház képe változott meg. A miskolczi szinház mindig arról volt hires, hogy abban páholyt csak örökölni vagy hozományul lehetett kapni, miután a régi bérlők mindig fenntartot-

ták jogukat a tovább-bérlethez, addig a szinház mostani közönsége a menetalakulatok indulása szerint változik. Az embernek az a benyomása, mintha a szinház régi közönsége vagy egyáltalában nem szórakozna, vagy talán más városban — mondjuk Budapesten — keresne szórakozást, hogy az uj közönségnek, tisztek rögtönzött ensemble-jainak és háborus parvenűknek engedje át helyét.

Amilyen a szinház, olyan a kávéház és a korzó képe is. Ezek is a menetformációk jegyében usznak. A kávéházban a közigazgatás, a vasut képviselőin, néhány háborutól mentesitett agráriuson és bankemberen kivül csupán indulásra készülő avagy helyi szolgálatos katonákat látni.

Minden elismerést megérdemlők a város népjóléti intézményei. A város előrelátó vezetősége — élén a város immár országos tekintélyü polgármesterével — e téren olyanokat teremtett, melyeknek tanulmányozására ide járnak az ország különböző városaiból is. Bár itt is kukoricás kenyér járja, a mi viszont a frontbelieket arról győzheti meg, hogy az itt uralkodó tiszta szellem szintén ki óhajtja venni részét a háboru nélkülözéseiből.

Egy tényt azonban mégis kénytelen vagyok megállapitani. Ez pedig az, hogy Miskolcz sem kivétel azon szabály alól, hogy a háboruban gyorsan felejtenek az emberek. A 65. gyalogezredről sajnos nagyon hamar megfeledkezett Miskolcz város közönsége. Bár könnyen érthető, de uyy van, hogy minden szeretetét a saját véréből táplált 10. honvédekre pazarolja. Pedig a háboru előtt sokat jelentett Miskolczon a rózsaszinü hajtóka. A kávéházban övék volt a legszebb törzsasztal és a terasz sarokasztala. A mi katonabandánk térzenélt sok-sok éven keresztül a népkertben, aminek az akkordjai mellett sokat sétálgattak a miskolci szépek. Az játszott a szinházban és a legtöbb ünnepélyes alkalommal. Elfelejtettek bennünket és sajnos nem sokat tudnak háborus történelmünkről sem.

Talán éppen a „Ludwig-baka" volt az, amely sokban hozzájárult ahhoz, hogy a Miskolcziaknak az utóbbi időben eszükbe jutott, hogy némi közük mégis van a 65-ösökhöz. *(l. e.)*

— **Acélsisakok.** Minél tovább tart a háboru annál tökéletesebbek lesznek védő eszközeink és támadó fegyvereink. Igy legujabban acélsisakkal szerelik fel embereinket, amely jó védelmet nyujt a veszedelmes fejlövések ellen, sok esetben még gyalogsági golyóval szemben is. Egyelőre csak a századok rohamjárőrei kapták meg, de mire az oroszok megkezdik az offenzivát — remélhetőleg már minden emberünk acélsisakban fog ellenállni a támadásnak.

— **Forralt vizet igyunk.** A harctéren mindig sulyos gondot okozott a viz ellátás kérdése s ámbár naponként figyelmeztetik embereinket arra, hogy csakis forralt vizet igyanak, a legtöbb esetben nem felelnek meg a figyelmeztetésnek, hanem a legegészségtelenebb patak-vizet is felhasználják szomjuk csillapitására. Ez az oka annak, hogy a gyomorhurut annyira elharapódzott. E helyen is figyelmeztetjük tehát a legénységet, hogy a tisztátlan viz ivásától tartózkodjék, mert ez épen sulyos bajoknak lehet okozója.

— **Molnár Jenő uj könyve.** Még ma is kézről kézre jár a lövészárokban *Molnár* Jenő mult évben megjelent kötete „Mucsa a fronton", amikor megjelent a kiváló irónak egy uj kötete a „Példának okáért." A pompásan kiállitott (Major és Vértes karikaturáival illusztrált) könyv, népszerüségében felül fogja mulni az előbbi kötet sikerét, mert ehhez fogható ötletes, humoros és szatirikus karcolatok még nem jelentek meg a magyar könyvpiacon. Molnár Jenő uj könyve még sok derüs órát fog hozni a lövészárkok lakóinak. A könyv Dick Manó kiadásában jelent meg.

— **Foglyok.** Azt az óriási ellentétet akarjuk ebben a kis hirben vázolni, amely a mi és az ellenséges hadi foglyok bánásmódja tekintetében fennáll. Tudjuk nagyon jól, hogy milyen rosszul megy azon bajtársaink sorsa, akik orosz, vagy olasz hadifogságba kerültek. A legnehezebb munkára fogják őket és az élelmezésük oly rettenetesen rossz és kevés, hogy alig tartja bennük a lelket. Ezzel szemben a mi fogságunkba jutott ellenfeleink aránylag mindenütt jól érzik magukat, főkép azok, akiket magánosok részére adnak ki szolgálatra. Ezek valóságos honpolgárokká válnak. átidomulnak és átvedlenek. Talán jobban érzik magukat, mint odahaza. Egy jellemző esetet fogunk elmondani. Valamelyik gazdaságba kiadtak több orosz és olasz hadifoglyot. Egy alkalommal az intéző meglepetéssel konstatálja, hogy egy orosz és olasz hadi fogoly fesztelenül *beszélget* egymással. Nem tudta megállani, hogy kérdést ne intézzen az oroszhoz, minő nyelven érintkeznek.

— Minő nyelven? Hát *magyarul!* válaszolta a muszka fogoly a világ legtermészetesebb hangján.

— **Olvasóink figyelmébe.** Nemrégiben felajánlottuk szolgálatainkat olvasóinknak az esetre, ha hozzátartozóik sorsára vonatkozóan felvilágositást ohajtanának. Rengeteg kérdezősködő levél érkezett azóta hozzánk, ugy, hogy alig győztük a válaszadást. A levelek legnagyobb része olyanok sorsára vonatkozoan kért felvilágositást, akik — hozzátartozóik tudomása szerint is — a mult nyári harcokban eltüntek. Szükségesnek tartjuk ez okból megjegyezni, hogy olyan legénységi egyénekről, akik a mult évi harcokban tüntek el, képtelenek vagyunk bővebb felvilágositással szolgálni, A többiekre vonatkozóan pedig kérjük olvasóinkat, hogy a választ türelemmel várják be, mert a felvilágositás megadása sok utánjárást igényel. Mi lehetőleg igyekszünk a valóságot megállapitani s ha az lehetetlenségbe nem ütközik, olvasóinkkal közöljük is. A felvilágositás megadásáért azonban felkérjük a kérdezősködőket, hogy ezredünk özvegy és árva alapjára tehetségükhöz képest gondoljanak.

Gyarapitsuk ezredünk özvegy és árva-alapját!

Harctéri tipusok.

— Cikksorozat.

13.

A nőcsábász I.

Összevissza nem több még, mint husz éves. Ird és mond husz éves. A zsebe duzzad a százas bankóktól amikor szabadságra megy és büszkén mondja a nálánál is fiatalabb tiszteknek, hogy neki van Pesten egy *nője.* Egy tisztességes asszony szeretője van. Kávéházban ismerkedtek meg, azóta folyton leveleznek. Az asszony naponta ir. A férje a harctéren van. Mese nő. Satöbbi . . satöbbi .

A szabadságának legnagyobb részét persze nem otthon a falujában az édesanyjánál tölti a nőcsábász, hanem Pesten a nőjénél. Ezreket vernek el együtt, nehéz, de könnyen szerzett ezreseket.

A titokzatos ügyben az élesszemü nyomozó azonban könnyen kinyomozza a tényálladékot:

A nő, a tisztességes nő, tulajdonképen egy negyven éves, kiélemedett, kikopott, kivénhedett, idült, keshedt félvilági nő, aki csak ép a *divat kedvéért* hordja agyonápolt kezén a jeggyürüt. Mert most mindenki hord jeggyürüt. Ez divat. A mi nőcsábászunkon kivül még van neki legalább egy féltucat állandó szerelme, de helyes beosztással él és rendre boldogitja az ifjakat, akik szép sorrendben jönnek szabadságra Pestre

A nőcsábász sorra járja nőjével a pesti éjjeli mulatókat, cigányzenés kávéházakat, reggel, délután, este pezsgőzik, bólézik és a hosszu szivar ki se fogy gyerek-ajkai közül

Otthon a szegény anyja azt hiszi, hogy a gyereke, az ártatlan kis fiu, a fogait csináltatja Pesten és szidja a háborut, azért, hogy az az oka, hogy a fiatalemberek fogait tönkre teszi.

A nőcsábász pár hét után letörten, sáppadtan, zölden, karikás szemekkel kerül haza, ahol egyfolytában két napot alszik, aztán ujból pakol és indul vissza a frontra. Nincs egy vasa se.

A fogait a *fronton* fogja megcsináltatni és erre kér még pár száz koronát otthon kölcsön.

14

A nőcsábász II.

Külön kategóriába tartozik. Ugy látszik születési hibája szegénynek, hogy rajong azokért a szerencsétlen, piszkos (pardon!) galiciai csujes nőkért. Mondhatnám nem érdekli őt senki és semmi a harctéren, csak a nő. Szidja a németeket, mert azok evakuálják a falvakat és elhajtják a csujes szépségeket is. Hiszen nem mondjuk, akadni akad a csujes nők között is szép tizennyolc éves lány, aki tehát nem is olyan nagyon piszkos, mert mindössze csak tizennyolc éve nem fürdött. A mi emberünknek ez azonban nem fontos. A fő, hogy az illető nő legyen és szoknya legyen rajta. Az nem fontos, hogy a keze, lába retkes, hogy a lábán a retek valóságos harisnyát képez, hogy a simára fésült hajáról csöpög a dohos zsir és a kulimáz, hogy bolhák és egyéb élősdiek huzódnak meg himzett inguja ráncaiban, hogy a „Kárpátokban" a piszkos padkán egerek közt alszik és hogy a nőt békében valósággal *hánytatónak* alkalmazhatnák az orvosok mindez nem fontos, mondom, a mi emberünk kitart, ostromolja szerelmével a nőt és elfelejti, hogy neki otthon, a szép Magyarhonban három mennyasszonya van és három rezerva mennyasszonnyal levelezik.

A csujes-nőcsábász ismeri a galiciai nőhóditás összes eszközeit. Tudja például, hogy a hóditás legjobb csodaszere: a rumm. Ezzel le tudja venni a legszebb mezitlábas galiciai Vénust is a lábáról.

Egyszer nagyon megjárta a nőcsábász. Pompás, keményhusu csujes lány-falatra akadt, de az anyja, a vén szipirtyó szörnyen őrizte a lányát. A nőcsábász cselhez folyamodott. Le akarta itatni az öregasszonyt. Előbb likőrrel traktálta a vénasszonyt, majd ügyes taktikával áttért a rummra.

Azonban mi történt?

Az öreg asszony az itókák hatása alatt szerelmi ajánlatokkal kezdte üldözni a nőcsábászt, még pedig olyan konzekvensen és energikusan, hogy nőcsábászunknak laufsrittban kellett menekülnie az öreg asszony szerelmes csókjai elől.

Erről a hóditásáról nem szivesen beszél a nőcsábász. Éppen azért elrettentő például meg kell örökitenünk az utókor számára.

15.

A harctéri kritikus

Ilyen is van. Alig van még tul a huszon, de már mindenhez ért. Az uristen mindent tud, de a harctéri kritikus mindent jobban tud. Beképzelt ember. Azt hiszi, hogy ha ő vezetné az osztrák-magyar hadsereget, akkor jobban állnánk. Semmi se jó, amit más mond. A tiszti menázsival sincs megelégedve. Civilben a legszükösebb viszonyok között élt és vacsorára nem egyszer evett lekvároš kenyeret négy kiolvasott dióval és itt a harctéren lármát csap ha a sült és garnirung után nem jön tészta is a vacsoránál A koszt nem jó. A szakács nem tud főzni, holott a legtöbbször azt se tudja, hogy mit eszik

Szegény fiu azelőtt sohasem dohányzott — nem engedte a mamája — most meg „faszolja" a sok szivart és cigarettát, hát becsületből kell dohányoznia, pedig isten ugyse nem esik neki jól. De hát muszáj neki. A tábori ujságot is erősen kritizálja. Türelmetlenül várja az uj számot és mohón olvassa át: keresi a sajtóhibákat. Nem is tudja, hogy mit olvas, de mint a vércse, ugy csap le egy-egy betühibánál és diadalmasan mondja:

Már megint találtam sajtóhibát. Legközelebb majd én megyek a lapot korrigálni.

Azon töröm a fejem, hogy vajjon mi lesz ezekkel a nagy igényü gyerekekkel, ha kitör a béke. Ujból visszakerülnek az iskolába és ki kell jönniök a heti két korona zsebpénzből?

Félek, hogy ezekkel a fiukkal békében sok bajunk lesz. Félek.

Munk Arthur dr.

Önálló töprengés:

Vajjon mikor kezdik meg már az oroszok a sokat igért offenzivát?

Figyelő-őrsön

Égő szemekkel figyelünk félve
Gunyasztva mélán a néma sötétbe'
— Dermedt kezünkben fegyvert szorítva —
Viharzó időbe, zivatarba, szélbe'

Szellő ha lebben, madár ha rebben,
Fénylő rakéta légbe ha lobban,
Figyelünk ébren s dacosan várjuk
Mellettünk szállva golyó ha koppan.

Lüktető aggyal, kidülledt szemmel
Messziről nézünk: semmit se látunk,
Lelket-ölő nagy lomha sötétbe
Görnyedve nyulik előre a hátunk.

Kínzó zörejjel árnyak suhannak
Fegyverünk vége reszket az éjbe
— Gázolnánk inkább fogcsikorogva
Száz csata tüzébe, zuhogó vérbe!

Egy páran rongyos, sápadt legények
Ezreket őrzünk, ezreket féltünk.
Éber szemünkön ezren nyugosznak
Hő ímát nem mond egy lélek se értünk.

Csak a mi fegyvert szorító markunk
Simul majd össze, ha jő a reggel:
„Uram ha koldus fiaid szánod,
A sötét éjszakát örökre vedd el!"

Lövészárok 1917. junius.

Szabados Árpád,
hadapródjelölt.

Ő Felsége az ellenség előtti vitéz magatartásáért

harmadizben adományozta a **signum laudist** kardokkal Liskó Elemér főhadnagynak,

másodizben a signum laudist kardokkal:

Sztrazsovecz Arthur őrnagynak,
Panek Viktor, Becske Kálmán főhadnagyoknak,
Vajthó Tivadar,
Kemény Tibor és
Ladányi Zoltán hadnagyoknak,

signum laudist kardokkal Wisinger Ferenc alezredesnek, a második zászlóalj parancsnokának. Az ezredparancsnokság melegen üdvözölte a kitüntetetteket.

Hadtestparancsnoki elismerés. Hadtestünk parancsnoka a legfelsőbb szolgálat nevében dicsérő elismeréssel illette Katona Sándor főhadnagy trénkommandánst, az uj baraktábor megépitése és annak mintaszerü berendezése körül kifejtett fáradhatatlan buzgólkodásáért,

Nagy ezüst éremmel lett kitüntetve: Szoták Gábor őrmester.

Kis ezüst éremmel: Szeberényi Gyula zászlós, Wieland József hadapródjelölt, Künstler Ábrahám szkv. (elesett), Zapomel Antal és Legény János káplárok, Németh János és Dabóczy Dániel gyalogosok.

Koronás vas érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján Friedrich Béla törzsőrmester (műszaki század).

Német harcos érdemérem-mel: Soltész József tiszthelyettes és Lippai Zsigmond szakaszvezető (vadászszázad).

Azonkivül 14-en **bronz** vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

— —

§ **A kitünő adoma.** Egyik tréntisztünknek az a kedves szokása van, hogy szenvedélyesen „gyüjti" a Ludwig baka számára a harctéri adomákat. Ez még szép és dicséretreméltó dolog volna igy egymagában, ha ezek az adomák nem lennének egytől-egyig siralmasan rosszak. A derék hadnagy azonban eddig még véletlenül se gyüjtött egy közölhető adomát.

A napokban is diadalmasan rontott be a hadnagy, „előretolt" szerkesztőségünkbe.

— Egy nagyszerü adomám van a Ludwig baka részére.

— Képzelem — felelte a szerkesztő keserüen.

A hadnagy a hasát fogta nevettében és a könnyeit törölte.

— Mit nevetsz kérlek? — kérdezte dühösen a szerkesztő.

— Az adomán nevetek! Pompás dolog. Első rangu. Lepipáljuk vele az összes fővárosi lapokat. Ilyen jót még nem hallottam. Hallgass csak ide. Hát . . . A multkor kilovagoltam és hallottam, amint két lovász beszélget az erdőben a füben heverészve. (Éppen legeltették a lovakat.)

Azt mondja az egyik lovász: „Sok a kigyó itt Galiciában."

Feleli a másik:

„Nálunk odahaza Zemplénben még több van." „Bajosan" — mondja az egyik, „Pedig ugy van" — igy a másik „Mer nálunk Zemplénben olyan kigyó is van, aki olyan fehér, mint a tej" .

— Ugy-e első rangu mondás?

— Kérlek csak folytasd . Ez még semmi.

Azt mondja a másik lovász: „Nálunk meg Szabolcsban olyan kigyó is van, akinek olyan a feje, mint egy kakasnak."

— Első rangu? Mi? Mit szólsz hozzá?

— Tovább, tovább

A másik lovász persze rátromfol és azt mondja: „Nálunk Zemplénben meg olyan kigyó is van, aki ugy fütyül, mint a veréb."

Az adomázó hadnagy erre éktelen kacagásba kezdett. Fehér egészséges fogai csak ugy világlottak napbarnitott, fekete arcából.

— Elsőrangu mi? El ső . rangu!

— Marhaság mormogta idegesen a szerkesztő és vésztjóslóan huzta össze a homlokát . . . És kérlek hol van a *csattanó?* Hol a csattanó? Hol csattan ez a hülyeség?

A hadnagy elsáppadt, elkomolyodott és hirtelen kisimultak a nevetés ráncai.

— A csattanó? — kérdezte dadogva. Igen mondott még a másik lovász egy negyedik kigyót is, de . de azt már elfelejtettem, *pedig az volt a legérdekesebb .*

§ **A szentbeszéd.** Egy tábori lelkész mesélte: A magyar hadosztályokkal együtt harcoló porosz tisztek nagy ambicióval tanulnak magyarul, de amint gyakorlatból tudjuk, az idegenajkuak először a magyar káromkodásokat tanulják meg.

A mi porosz tisztjeink is két héten belül megtanulták a legcifrább káromkodásokat, ugy, hogy a legedzettebb kocsisokon is tul tettek.

Egy ünnepnapon az egyik porosz tiszt végighallgatta mise után a beszédemet, amit a legénységhez intéztem.

A beszédemben természetesen gyakran mondtam e szavakat: Isten, Uristen, Atya, Szentségét

Mise után hozzám sietett a porosz tiszt és szóról-szóra ezt mondta:

— Főtisztelendő uram, hiszen *te káromkodtál?*

§ **Könnyü szolgálat.** A lövészárokharc egyik nehéz napján századrapporton jelenkezik a munkácsi hitsorsos infanterista.

Mi az óhaja? — kérdi a századparancsnok hadnagy a szabályszerü jelentkezés után.

A baka — Weinwurm Izidor — eleinte jobbra balra bólongat fekete fejével, aztán felráncolja homlokát és gondterhes arccal rebegi:

— Nem birom én ezt a nehéz szolgálatot kérem hadnagy ur Könnyebb szolgálatot kérek . .

— Miért nem birja?

— Én egy beteg ember vagyok . . A májam fáj itt a baloldalon, a lépem szur a jobboldalon, fáj a tüdőm, a mellem, a gyomrom. Minden évben Karlsbadba szoktam menni és ez hiányzik az idén is. Fogam sincs.

A hadnagy elgondolkozva hallgatja a baka panaszait, aztán atyai jóindulattal kérdezi:

— Hányadik sorban áll maga Weinwurm ha sorakozó van?

— Az ersztesz gliedben. Az első sorban hadnagy ur.

— No jó — mondja elgondolkodva a hadnagy. *Ezután majd álljon a második sorban . . ott könnyebb less . . .*

„Sulyos harcok."

A cs. és kir. 65. gy. e. nyári harcainak története. Ára 40 fillér.

Kiadóhivatalunk 40 fil. postabélyeg ellenében megküldi.

Özvegy és árva alapunk.

A legutóbb beérkezett adományokból örömmel látjuk, hogy az ezred jóbarátai és tisztelői megértették alapunk növelésének fontosságát. Nagyobb adományokkal szerepel mostani kimutatásunkban Hadfy Imre altábornagy hadtestparancsnok, Stromfeld vezérkari alezredes, v. Markovics ezredes dandárparancsnok, aki a hadtestparancsnoki szemle alkalmával személyesen juttatta adományát Möller alezredes kezeihez, Kabáczy Viktor dr. hadnagy és a kimutatásunkban felsorolt munkácsi kereskedők, akik *Lássló* Ede főhadnagy eléggé fel nem becsülhető fáradhatatlan ügybuzgólkodása révén sietnek hozzánk adományukkal. Nagyobb összeggel szerepel továbbá kiadóhivatalunk amely ismét 1000 koronát fizetett be az özvegy és árva alap pénztárába.

Ludwig baka kiadóhivatala 1000 K, Hadffy Imre altábornagy hadtestpar. 50 K, v. Markovits ezredes dandárpar. 100 K, Stromfeld vezérkari ezredes 50 K, Kabáczy Viktor dr. hadnagy 300 K, Kranicska Albertné Munkács 72 K, Bernstein Emil Munkács 50 K, Iczkovics József Munkács 56 K, Meisels Regina és Helén Munkács 20 K, Weisz Sámuel Munkács 20 K, Sáhberger Adolf Munkács 100 K (az összes Munkácsi adományok László Ede fh. utján folytak be), Glockner Rudolf kapitány 20 K, Fried Magda Szatmárnémeti 30 K, Palliardi Alfréd őrnagy Esztergom 10 K. Busch Janka Lugos 10 K, Sz. Nagy Imre Büdszentmihály 5 K, Dudinszky Mihály körjegyző, Pap 5 K, Román Frida Bpest előfizetés, Farkas Gyuláné Gidrafa, özv. Roder Gyuláné Bpest, Lipschitz Vilmosné Gáva, urai Uray Ilona Buj, Radics István Szentmargitpuszta és Luxenberg József Tiszabő 5—5 K, Községi előljáróság Pátroha 30 K, dr. Zombory Zoltán felelős szerkesztő Beregszász 15 K, Bence Klára Selmecbánya előfiz. 3·60 K, Sternberg Lolly Hatvan 2 K, Jánosházy Annus Miskolc 3 K. **Összesen 1,981·60 korona.**

— —

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cs. és kir. tábori posta 618.

— **M. E. Budapest.** 1. Helyesebb volna, ha inkább válni engednék haza a legényeket, mint nősülni. 2. A nőkkel nehezen menne a sorozás, mert ők ritkán alkalmatlanok. — **B. F; H. J.-né.** A kért lappéldányokat pótlólag megküldöttük. — **G. R.** Fényképes mellékletet legközelebb hozunk. — **R. F. Budapest.** Az adományt köszönjük, más helyen nyugtatjuk. — **F. F. Nyiregyháza.** Ezredünk harctéri katonaotthona számára elfogadunk mindenféle szeretetadományokat. — **65-ös altiszt.** Szatmárnémeti. 1. No azt már nem hisszük, hogy a munkácsi lányok jobban szeretnék a cseheket, mint a magyar bakákat. 2. A mult év októberében lefolyt szatmári gefechtről tudósitást nem hozunk. — **L. Imre** sz. zászlós. Amilyen pehhes ember maga, még megesik, hogy az oroszok addig várnak az offenzivájukkal, amig maga visszatér a frontra szabadságról. Akkor inkább vissza se jöjjön. — **T Gy.** zászlós. Ha a Hinterlandba akar kerülni, akkor két dolog jöhet szóba: feldrage, vagy antrage. Csak igy juthat haza. — **P. hadnagy.** Kedves ötlet. Tekintettel a fuccsba ment két heti szabadságra joggal nevezte el a fedezéke előtti teret: „Elveszett Szabadság-tér" **Beregszászi kis lány.** Az ilyen kis névtelen cukros-vizes karcolmányra nem reflektálhatunk. — **Érdeklődő.** A károly csapatkeresztek, az ugynevezett tüzkeresztek most kerülnek kiosztásra. Az ezredparancsnokság beadására csak azok a tisztek és legénységi állománybeliek kapják meg, akik legalább tizenkét hétig harcoltak a legelülső fronton és legalább egy ütközetben vettek részt. Természetesen a sebesültek és rokkantak kivétel nélkül megkapják a megkülömböztető Károly csapatkeresztet. — **K—n. őrm. Szatmár.** Ne panaszkodjék. Az itteni trénőrmesterek sokkal többet szenvednek a repülőktől, mert az otthoniak mégsem dobálódznak bombákkal legfeljebb magukat dobják ki a frontra. — **Kis hamis.** Jobb szeretné, ha vőlegénye most 52 éves lenne és leszerelhetne? Nehezen hihetjükel. — **Hajhúllás.** Kozmetikai kérdésekben nem adhatunk felvilágositást, legfeljebb azt ajánlhatjuk, hogy értékesitse kihulló hajszálait a szőrközpontnál. — **Marcsa. Szatmár.** Ajánlatát megfontolás tárgyává tesszük. Legközelebb részletesebben foglalkozunk eszméjével. — **L. E. Kecskemét.** Szellemes levelének utolsó mondatáról még beszélünk. Mi is azt tartjuk. hogy a legjobb üzlet semlegesnek maradni. — **H. F. zászlós.** Ahhoz igazán nem kell semmi protekció, hogy kijöjjön a fronra.

Szerkesztő: MUNK ARTHUR dr.

Hol kapható a Ludwig-baka?

Budapest: Lampel Róbert és fia könyvkereskedés (Andrássy-ut 21 szám.)

Beregszász: Schwartz dohánynagytőzsde (Piacz-tér).

Beszterczebánya: Machold F. könyvnyomda, könyv- és papirkereskedés.

Kalusz: markotányos üzlet (vezetők Iván Kornél és Lax Arthur főhadnagyok).

Miskolcz: Ferenczi B. könyvkereskedés (Széhenyi-utca).

Munkács: Pannonia könyvnyomda és ujságkiadóhivatal (városház épület).

Nyiregyháza: Ferenczi könyvkereskedés. (Városház-épület).

Sárospatak: Főiskolai könyvkereskedés.

Sátoraljaujhely: Lőw Mihály ujság-főelárusitó.

Szatmárnémeti: Huszár Aladár könyvkereskedés (Deák-tér).

Sztryj: Pályaudvar kövyvosztály.

Katonai

egyenruhák, bundabélésü köpenyek, kabátok, mellények, zubbony, breeches-nadrág, pantalló, sweaterek, téli meleg alsóruhák, meleg harisnyák, hálózsákok, fülés nyakvédők, sapkák, csákók, nyakravalók, kardok, kardbojtok, kardkötők, keztyük, rendjelek, szalagok, bőrnemüek, összes szijjazat és felszerelési cikk, szóval minden, ami a táborban szükséges, jótállás mellett, legjobb minőségben beszerezhető

Tiller Mór és Társa

cs. és k. udv. szállitóknál

BUDAPEST,

IV, Váci-utca 35. szám.

A legelegánsabb szabás TILLERNÉL kapható; művészi kiállitásu egyenruhák a legtartósabb és legszebb kelmékből csak TILLERNÉL készülnek.

Dühöng az egészség a fronton, mert SULTÁN gyógyvizet iszunk.

Forráskezelőség: EPERJES.

Dr. MÜLLER VILMOS kir. tanácsos TÜDŐGYÓGYINTÉZETE

TÁTRAHÁZA

Fekvő csarnokok. — Inhalatórium. Hizó Kurák. — Kérjen prospektust.

EMKE KÁVÉHÁZ

Szabadságolt tisztek találkozó helye!

BUDAPEST, VII. KER. ERZSÉBET-KÖRUT 2.

Esténként BRASSÓI KOZÁK DANI zenekara hangversenyez

Tábori csomag DIANA sósborszesz nélkül el sem képzelhető.

DIANA

Kereskedelmi Részvénytársaság BUDAPEST, Nádor-utca 6. sz.

GAMBRINUS

Kafé-Restaurant. Erzsébet-körut.

A magyar királyi postás zenekar minden délután és este hangversenyez, a karmester személyes vezetése mellett. o o o Különtermek.

Tulajdonos: OLÁH GYÁRFÁS MIHÁLY.

Minden katona tudja már, hogy mi a

LYSOFORM

Nyomatott a cs. és kir. 65. gyalogezred tábori nyomdájában.